

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмельницького національного Університету

Підпис

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

_____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практика цивільного судочинства

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет (до якого відноситься кафедра)

Кафедра (за якою закріплена дисципліна)

Для освітньої програми «Право»

Другий магістерський

Українська

4

Вибіркова

Міжнародних відносин і права

Права

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
			Аудиторні заняття						Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Залік
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	4	120	48	24		24		72	+	

Робоча програма складена на основі освітніх програм підготовки магістра та стандарту вищої освіти спеціальності.

Робоча програма складена

Підпис

к.ю.н., ст.викладачем Світланою ЛОГІНОВОЮ

Учений ступінь, вчене звання

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри права Протокол №6 від 20 січня 2025 р.

Назва

Зав. кафедри права

Назва

Підпис

Микола ВАВРИНЧУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2) Лист погодження

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Декан (заступник)	Міжнародних відносин і права		Юрій МУДРИК

3) Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Практика цивільного судочинства» є вибірковою дисципліною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 081 «Право». Навчальна дисципліна пов'язана із вивченням актуальних проблем розвитку цивільного процесуального права України, на розширення теоретичних знань здобувачів вищої освіти щодо цивільного процесу та на формування практичних навичок щодо їх застосування в реальних ситуаціях, поглиблення знань щодо законодавчих змін та реформ, які відбуваються в цивільному процесі, з метою вирішення складних правових питань, що стосуються цивільного процесу, використання сучасних правових доктрин та принципів в процесі застосування інститутів цивільного процесу, застосуванням практики ЄСПЛ у цивільному судочинстві.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності; здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур цивільного судочинства в Україні; здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією; здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості;

Програмні результати навчання: обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності; аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів цивільного процесу; обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування; мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

Мета дисципліни: закріплення знань основних принципів, понять та інститутів цивільного процесу, визначення особливостей правового регулювання окремих цивільно-правових інститутів, вироблення навичок опрацювання нормативного матеріалу, вирішення правових проблем під кутом зору сучасного українського законодавства, права Європейського Союзу, практики ЄСПЛ.

Предмет дисципліни: практика цивільного судочинства має важливий характер в сучасних умовах і вирішуються через призму сучасної правової доктрини науки цивільного процесуального права.

Завдання дисципліни: формування знань щодо основних тенденцій розвитку цивільного процесу; застосування принципів верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності, прогнозувати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів правовідносин правовими механізмами, знати особливості юрисдикції та підсудності окремих категорій справ, процесуальні особливості судового розгляду різних категорій цивільних справ, процесуальні особливості судових рішень у цивільних справах різних категорій, самостійно готувати проекти актів правозастосування на основі знань теорії і практики правозастосовчої техніки, розуміти особливості практики застосування судової практики ЄСПЛ у цивільному судочинстві.

Результати навчання: Після вивчення дисципліни здобувач має: *користуватись* нормативно-правовими актами, спеціальною літературою та матеріалами судової практики, *досліджувати* сучасні тенденції у розвитку цивільного процесуального права, *демонструвати* необхідні знання та розуміння сутності основних інститутів цивільного процесу; *аналізувати* механізм правового регулювання цивільного процесуального права та зміст його принципів; *характеризувати* особливості процесуальних стадій та проваджень цивільного судочинства; *давати* розгорнуту юридичну аргументацію рішень та способів ефективного захисту прав та законних інтересів суб'єктів правовідносин; обґрунтовано *формулювати* свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи, надавати теоретичний коментар практичної ситуації із застосування практики Верховного Суду та ЄСПЛ.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин відведених на:		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійну роботу
Тема 1. Актуальні проблеми розвитку цивільного процесуального законодавства.	2	2	6
Тема 2. Цивільна юрисдикція : класифікація та підстави її відмежування від господарської та адміністративної юрисдикції.	2	2	6
Тема 3. Інстанційна структура цивільного судочинства.	2	2	6
Тема 4. Судова практика та судовий прецедент у цивільному судочинстві.	2	2	6
Тема 5. Належне представництво при захисті прав, свобод та інтересів у цивільному судочинстві.	2	2	6
Тема 6. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення цивільних справ.	2	2	6
Тема 7. Спрощення судових процедур: проблеми теорії і практики.	2	2	6
Тема 8. Наказне провадження: практичні проблеми.	2	2	6
Тема 9. Актуальні питання окремого провадження.	2	2	6
Тема 10. Конституційне право на апеляційний перегляд справи : теоретичні та практичні аспекти..	2	2	6
Тема 11. Конституційне право на касаційний перегляд справи : теоретичні та практичні аспекти.	2	2	6
Тема 12. Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами: нововведення та проблематика.	2	2	6
Всього	24	24	72

5) Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Актуальні проблеми розвитку цивільного процесуального права України . Місце цивільного процесуального права в системі юридичних наук. Імплементація європейських стандартів у цивільне судочинство України. Перспективи адаптації цивільного процесуального законодавства до законодавства ЄС. Вплив доктрини цивільного процесуального права на цивільне судочинство. Джерела: [1, 3,4,5,6,8,13,15,19]	2
2	Цивільна юрисдикція та підсудність цивільних справ. Поняття цивільної юрисдикції: класифікація. Підстави відмежування цивільної юрисдикції від господарської та адміністративної юрисдикції. Підсудність цивільних справ та її види. Правила передачі справи з одного суду до іншого. Джерела: [1,2, 3,4,5,8,15,16,19]	2
3	Інстанційна структура цивільного судочинства. Провадження в суді першої інстанції, провадження з перегляду судових рішень, позаінстанційне провадження. Подолання судового імунітету іноземних держав: підстави та практика застосування . Джерела: [1, 3,4,5,8,15,16,19,21]	2
4	Судова практика та судовий прецедент у цивільному судочинстві. Судова практика : поняття, характерні ознаки. Проблемні питання застосування цивільно- процесуального законодавства. Судовий прецедент : поняття, характерні ознаки. Судові прецеденти щодо розгляду окремих категорій справ. Застосування міжнародних нормативно- правових актів як джерел цивільного процесуального права. Джерела: [1, 2,3,4,5,8,15,16,19,20]	2
5	Належне представництво при захисті прав, свобод та інтересів у порядку цивільного судочинства. Проблеми доступності правосуддя у цивільних справах. Представництво у	2

	<p>цивільному судочинстві: повноваження представників сторін та інших учасників справи. Особливості участі в процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатись до суду в інтересах інших осіб або державних чи суспільних інтересах, Джерела: [1, 3,4,5,8,10, 16]</p>	
6	<p>Позовне провадження : практичні проблеми розгляду і вирішення цивільних справ. Поняття та сутність позовного провадження та його характерні ознаки. Види позовів у цивільному судочинстві. Проблеми обрання позивачем ефективного способу захисту. Процесуальні наслідки обрання неефективного способу захисту. Запровадження примирних процедур. Процесуальні документи позовного провадження. Рішення суду: характерні ознаки. Джерела: [1, 3,4,5,8,15,16,18,19,20]</p>	2
7	<p>Спрощення судових процедур: проблеми теорії і практики. Заочний розгляд справи : переваги та ризики затягування розгляду справи. Запровадження інституту спрощеного позовного провадження як форми оптимізації цивільного процесу. Призначення спрощеного позовного провадження та його відмінність від загального позовного провадження. Практика Європейського суду з прав людини щодо можливості розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження. Джерела: [1, 3,4,5,8,18,19,21]</p>	2
8	<p>Наказне провадження : практичні проблеми. Поняття, завдання наказного провадження. Проблематика визнання стадій наказного провадження. Спир про право у наказному провадженні. Судовий наказ як особлива форма судового рішення . Джерела: [1, 3,4,5,8,15]</p>	2
9	<p>Актуальні питання окремого провадження. Поняття і особливості розгляду справ окремого провадження. Класифікація справ окремого провадження. Заінтересовані особи: проблеми теорії та практики. Участь представника у справах окремого провадження. Процесуальні особливості розгляду судом справ про усиновлення (національне та міждержавне законодавство). Актуалізація окремого провадження в умовах воєнного стану. Джерела: [1, 3,4,5,8,15,20]</p>	2
10	<p>Конституційне право на апеляційний перегляд справи: теоретичні та практичні аспекти. Право на апеляційне оскарження судових рішень. Об'єкти апеляційного оскарження. Підготовка розгляду справи судом апеляційної інстанції. Оновлення повноважень суду апеляційної інстанції: спірність окремих положень. Джерела: [1, 3,4,5,7,8,15]</p>	2
11	<p>Конституційне право на касаційний перегляд справи : теоретичні та практичні аспекти. Повноваження суду касаційної інстанції: спірність окремих положень. Об'єкти касаційного оскарження. Обмеження доступу до суду касаційної інстанції. Поняття судової правотворчості. Визнання судового рішення нечинним: проблеми та перспективи. Джерела: [1, 3,4,5,7,8,15]</p>	2
12	<p>Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами: нововведення та проблематика. Провадження з перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами: підстави, порядок розгляду справи за нововиявленими обставинами, ухвалення рішення за нововиявленими обставинами; підстави, порядок розгляду справи за виключними обставинами, ухвалення рішення за виключними обставинами. Проблематика перегляду судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами. Джерела: [1, 3,4,5,7,8,9, 10]</p>	2
Всього		24

5.2. Зміст практичних занять

Номер практ. заняття	Перелік тем практичних занять, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Актуальні проблеми розвитку цивільного процесуального права України .</p> <p>Місце цивільного процесуального права в системі юридичних наук. Імплементация європейських стандартів у цивільне судочинство України. Перспективи адаптації цивільного процесуального законодавства до законодавства Європейського Союзу. Вплив доктрини цивільного процесуального права на цивільне судочинство.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,6,8,13,15,19].</p>	2
2	<p>Цивільна юрисдикція та підсудність цивільних справ.</p> <p>Поняття цивільної юрисдикції : класифікація. Підстави відмежування цивільної юрисдикції від господарської та адміністративної юрисдикції. Підсудність цивільних справ та її види. Правила передачі справи з одного суду до іншого.</p> <p>Джерела: [1,2, 3,4,5,8,15,16,19]</p>	2
3	<p>Інстанційна структура цивільного судочинства.</p> <p>Провадження в суді першої інстанції, провадження з перегляду судових рішень, позаінстанційне провадження. Подолання судового імунітету іноземних держав: підстави та практика застосування .</p> <p>Джерела: [1,2, 3,4,5,8,15,16]</p>	2
4	<p>Судова практика та судовий прецедент у цивільному судочинстві.</p> <p>Судова практика: поняття, характерні ознаки. Проблемні питання застосування цивільно- процесуального законодавства. Судовий прецедент : поняття, характерні ознаки. Судові прецеденти щодо розгляду окремих категорій справ. Застосування міжнародних нормативно- правових актів як джерел цивільного процесуального права.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,8,15,16,19,20]</p>	2
5	<p>Належне представництво при захисті прав, свобод та інтересів у порядку цивільного судочинства.</p> <p>Проблеми доступності правосуддя у цивільних справах. Представництво у цивільному судочинстві: повноваження представників сторін та інших учасників справи. Особливості участі в процесі органів та осіб , яким законом надано право звертатись до суду в інтересах інших осіб або державних чи суспільних інтересах,</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,8,10, 16]</p>	2
6	<p>Позовне провадження : практичні проблеми розгляду і вирішення цивільних справ.</p> <p>Поняття та сутність позовного провадження та його характерні ознаки. Види позовів у цивільному судочинстві. Проблеми обрання позивачем ефективного способу захисту. Процесуальні наслідки обрання неефективного способу захисту. Запровадження примирних процедур. Процесуальні документи позовного провадження. Рішення суду: характерні ознаки.</p> <p>Джерела: [1,2, 3,4,5,8,15,16,18,19,21]</p>	2
7	<p>Спрощення судових процедур: проблеми теорії і практики.</p> <p>Заочний розгляд справи : переваги та ризики затягування розгляду справи. Запровадження інституту спрощеного позовного провадження як форми оптимізації цивільного процесу.</p> <p>Призначення спрощеного позовного провадження та його відмінність від загального позовного провадження. Практика Європейського суду з прав людини щодо можливості розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,8,10,18,19,21]</p>	2

8	<p>Наказне провадження : практичні проблеми.</p> <p>Поняття, завдання наказного провадження. Проблематика визнання стадій наказного провадження. Спір про право у наказному провадженні. Судовий наказ як особлива форма судового рішення .</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,8,15,19]</p>	2
9	<p>Актуальні питання окремого провадження.</p> <p>Поняття і особливості розгляду справ окремого провадження. Класифікація справ окремого провадження. Заінтересовані особи: проблеми теорії та практики. Участь представника у справах окремого провадження. Процесуальні особливості розгляду судом справ про усиновлення (національне та міждержавне законодавство). Актуалізація окремого провадження в умовах воєнного стану.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,8,15,20]</p>	2
10	<p>Конституційне право на апеляційний перегляд справи: теоретичні та практичні аспекти.</p> <p>Право на апеляційне оскарження судових рішень. Об'єкти апеляційного оскарження. Підготовка розгляду справи судом апеляційної інстанції. Оновлення повноважень суду апеляційної інстанції: спірність окремих положень.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,7,8,15,16]</p>	2
11	<p>Конституційне право на касаційний перегляд справи : теоретичні та практичні аспекти.</p> <p>Повноваження суду касаційної інстанції ; спірність окремих положень. Повноваження суду касаційної інстанції. Обмеження доступу до суду касаційної інстанції . Поняття судової правотворчості. Визнання судового рішення нечинним: проблеми та перспективи.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,7,8,15]</p>	2
12	<p>Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами: нововведення та проблематика.</p> <p>Провадження з перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами: підстави, порядок розгляду справи за нововиявленими обставинами, ухвалення рішення за нововиявленими обставинами; підстави, порядок розгляду справи за виключними обставинами, ухвалення рішення за виключними обставинами. Проблематика перегляду судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами.</p> <p>Джерела: [1, 3,4,5,7,8,9, 10,17]</p>	2
Всього		24

5.3. Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, вирішенні практичних завдань, тестування з теоретичного матеріалу, виконання індивідуального завдання тощо.

Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій. Протягом семестру здобувач готує 1 індивідуальну роботу (ІНДЗ).

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.1. Вибір теми індивідуального завдання	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.2	6
3	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.3.	6
4	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.4	6

5	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т. 5	6
6	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.6	6
7	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.7	6
8	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.8	6
9	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.9.	6
10	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.10	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.11	6
12	Опрацювання лекційного матеріалу і нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи по т.12. Підготовка до тестування	6
Разом за семестр		72

5.4. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного здобувача вищої освіти. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення здобувачів вищої освіти до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у здобувачів вищої освіти вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного законодавства.

Індивідуальні завдання передбачаються у формі підготовки реферату.

Реферат готується у письмовому викладі, має науковий характер і здійснюється шляхом аналізу різних інформаційних джерел. Темі рефератів наведені у планах семінарських занять. Він повинен мати чітку логічну побудову і повинен містити наступні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. План роботи із зазначенням сторінок початку кожного з розділів.

Реферат готується у письмовому викладі, має науковий характер і здійснюється шляхом аналізу різних інформаційних джерел. Темі рефератів наведені у планах семінарських занять. Він повинен мати чітку логічну побудову і повинен містити наступні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. План роботи із зазначенням сторінок початку кожного з розділів.
3. Вступ на 1–2 сторінки (аналізується проблема та стан її дослідження науковцями).
4. Основна частина обсягом 8–10 сторінок (викладається основний матеріал).
5. Висновки на 1–2 сторінки.
6. Перелік використаних джерел.
7. Реферат може містити додатки, переліки умовних скорочень тощо.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається коротка характеристика сучасного стану і наукової розробки проблеми (питання), що розглядатиметься в рефераті, формулюється мета роботи, а також здійснюється короткий огляд джерел, використаних студентом.

Основна частина передбачає розкриття змісту обраної теми, її основних питань і проблем. Головною вимогою є аналіз проблем, відображених у літературі, висвітлення різних позицій науковців та їх критичний аналіз. При підготовці здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння самостійно робити висновки на основі вивчених нормативно-правових актів та літератури й узагальнювати матеріал. Основна частина може складатися з двох–трьох розділів.

У заключній частині у стислому вигляді подаються висновки, які містять короткий підсумок проведеного дослідження, тобто є коротким резюме реферату, а також підтверджується вирішення поставлених завдань і досягнення мети. Тут повинні надаватись рекомендації і пропозиції щодо практичного розв'язання розглянутих проблем. Наприкінці реферату вміщують список використаних джерел, додатки (за необхідності). Складові частини роботи мають логічно поєднуватися і відповідати одна одній.

Література з теми реферату повинна мати пізнавальне значення у контексті вивчення та осмислення дисципліни, тому до списку варто включати монографії, статті з наукових журналів, навчальні посібники, що рекомендовані навчальною та робочою програмами або знайдені автором роботи, документальні та інформаційні джерела тощо. Матеріали у списку слід оформляти згідно з державними стандартами України.

Робота виконується на стандартних аркушах ф. А4 грамотно, без помарок і виправлень. Скорочення слів, окрім узвичаєних абревіатур, не допускається. Текст розміщують на одній стороні аркуша, залишаючи поля з усіх боків по 2 см.

Першою сторінкою реферату є титульний аркуш, де вказується тема, прізвище, ім'я та по-батькові автора, спеціальність, курс, група. На другій сторінці повинен бути наведений план реферату із зазначенням сторінок, де починаються відповідні розділи. Кожний розділ починається з нової сторінки. Сторінки нумеруються, починаючи з титульного аркуша, однак номери проставляються тільки з другої сторінки (таким чином, вступ зазвичай починається на 3-й сторінці). Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами, параграфи – цифрою розділу і параграфа через крапку (1.2, 2.2 і т. п.). Вступ і висновки не нумеруються.

Назву таблиць вказують зверху над таблицею, а назву малюнків розміщують під малюнком. Нумерація таблиць і малюнків може бути наскрізною по всій роботі.

При підготовці реферату ставиться наступна мета:

- систематизація, закріплення та розширення отриманих теоретичних знань за фахом і їхнім застосуванням для постановки і рішення конкретних наукових і прикладних (практичних) завдань;
- поглиблення навичок ведення самостійної роботи, оволодіння сучасними методами постановки і аналізу проблем;
- уміння критично аналізувати літературу, творчо обговорювати результати роботи, вести наукову полеміку.

Реферативна робота повинна:

- мати творчий характер з використанням актуальних статистичних даних і діючих нормативних правових актів;
- відповідати вимогам логічного і чіткого викладу матеріалу, доказовості і вірогідності фактів;
- відображати вміння здобувача вищої освіти користуватися раціональними прийомами пошуку, відбору, обробки та систематизації інформації, здатності працювати з нормативно-правовими актами.

Індивідуальне завдання здобувачі вищої освіти виконують під керівництвом викладача, що проводить у них практичні заняття за тематикою, яка подається у цих методичних вказівках. Якість виконання враховується при підсумковому контролі.

Тема ІНДЗ обирається здобувачем вищої освіти добровільно і закріплюється за ним викладачем на першому семінарському занятті. Здобувач вищої освіти може скористатися орієнтовною тематикою або запропонувати власну актуальну тему з проблем цивільного судочинства. Виконані ІНДЗ прикріплюються окремим файлом у модульному середовищі (до дати проведення останнього практичного заняття) та оцінюються викладачем, а також можуть презентуватись на практичних заняттях, присвячених розгляду відповідної теми.

Орієнтовні теми

1. Проблеми доступності правосуддя у цивільних справах.
2. Імплементация європейських стандартів у цивільне судочинство України.
3. Перспективи адаптації цивільного процесуального законодавства до законодавства ЄС.
4. Вплив доктрини цивільного процесуального права на цивільне судочинство.
5. Поняття та сутність позовного провадження та його характерні ознаки.
6. Види позовів у цивільному судочинстві.
7. Проблеми обрання позивачем ефективного способу захисту.
8. Поняття та сутність позовного провадження та його характерні ознаки.
9. Види позовів у цивільному судочинстві.
10. Спрощення судових процедур: проблеми теорії і практики.
11. Процесуальні особливості розгляду судом справ про усиновлення.
12. Актуалізація окремого провадження в умовах воєнного стану.

13. Практика Європейського суду з прав людини щодо можливості розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження.

14. Визнання судового рішення нечинним: проблеми та перспективи.

15. Запровадження інституту спрощеного позовного провадження як форми оптимізації цивільного процесу.

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття, самостійна робота (практичні завдання, індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок вирішення юридичних питань.

Для організації зв'язку з практикою планується вивчення навчальної дисципліни з врахуванням діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування та органів державної влади, адміністративних судів, під час яких студенти вирішуватимуть питання застосування правових положень у сфері публічного адміністрування та адміністративного судочинства.

7) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування знання теоретичного матеріалу;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація результатів виконання індивідуальних завдань;
- підсумковий тестовий контроль.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом тестування з усього матеріалу дисципліни. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід, вважається невстигаючим.

8) Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування здобувачів; знання здобувачем відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння здобувачем спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасне вирішення практичних завдань; своєчасний захист індивідуального завдання.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі

	формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальна робота	Підсумковий контроль
ІІІ семестр			
Практичні заняття	Тестовий контроль		Залік за рейтингом
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 6)	ТК		
ВК:..... 0,6	0,2		

Примітка: ТК – тестовий контроль; УО- усне опитування; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 30.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці:

Сума балів за тестові завдання	0–17	18–22	23–28	28–30
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками

D	3,25–3,74	3	Незараховано	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2		<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

9) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Місце цивільного процесуального права в системі юридичних наук.
2. Імплементация європейських стандартів у цивільне судочинство України.
3. Перспективи адаптації цивільного процесуального законодавства до законодавства ЄС.
4. Вплив доктрини цивільного процесуального права на цивільне судочинство.
5. Поняття цивільної юрисдикції та підсудність цивільних справ.
6. Підстави відмежування цивільної юрисдикції від господарської та адміністративної юрисдикції.
7. Підсудність цивільних справ та її види.
8. Провадження в суді першої інстанції, провадження з перегляду судових рішень, позаінстанційне провадження.
9. Подолання судового імунітету іноземних держав: підстави та практика застосування
10. Поняття судова практика та поняття судовий прецедент.
11. Характерні ознаки судового прецеденту.
12. Застосування міжнародних нормативно- правових актів як джерел цивільного процесуального права.
13. Проблеми доступності правосуддя у цивільних справах.
14. Представництво у цивільному судочинстві: повноваження представників сторін та інших учасників справи.
15. Особливості участі в процесі органів та осіб , яким законом надано право звертатись до суду в інтересах інших осіб або державних чи суспільних інтересах.
16. Поняття та сутність позовного провадження та його характерні ознаки.
17. Види позовів у цивільному судочинстві.
18. Проблеми обрання позивачем ефективного способу захисту.
19. Процесуальні наслідки обрання неефективного способу захисту.
20. Письмові заяви учасників справи.
21. Запровадження примирних процедур.
22. Заочний розгляд справи : переваги та ризики затягування розгляду справи.
23. Запровадження інституту спрощеного позовного провадження як форми оптимізації цивільного процесу.
24. Практика Європейського суду з прав людини щодо можливості розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження.
25. Поняття, завдання наказного провадження.
26. Спір про право у наказному провадженні.
27. Судовий наказ як особлива форма судового рішення .
28. Поняття і особливості розгляду справ окремого провадження.
29. Класифікація справ окремого провадження.
30. Заінтересовані особи у справах окремого провадження: проблеми теорії та практики.
31. Участь представника у справах окремого провадження.
32. Процесуальні особливості розгляду судом справ про усиновлення.
33. Актуалізація окремого провадження в умовах воєнного стану.
34. Право на апеляційне оскарження судових рішень.
35. Об'єкти апеляційного оскарження.
37. Підготовка розгляду справи судом апеляційної інстанції.
38. Оновлення повноважень суду апеляційної інстанції: спірність окремих положень.
39. Повноваження суду касаційної інстанції ; спірність окремих положень.

40. Поняття судової правотворчості.
41. Визнання судового рішення нечинним: проблеми та перспективи.
42. Провадження з перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами: підстави, порядок розгляду справи .
43. Підстави, порядок розгляду справи за виключними обставинами, ухвалення рішення за виключними обставинами.
44. Проблематика перегляду судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами.

10) Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Практика цивільного судочинства» в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, кандидатом юридичних наук, ст. викладачем С.М. Логіною підготовлені та видані методичні вказівки та рекомендації з цивільного процесуального права України.

Цивільне процесуальне право України: методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» / С.М. Логінова. – Хмельницький: ХНУ, 2024.

11) Рекомендовані джерела

Основні джерела

1. Васильєв С.В. Цивільний процес. Підручник./С.В. Васильєв С.В. К.: Вид. Алерта, 2019. – 506 с.
2. Васильєв С.В. Судовий розгляд окремих категорій цивільних справ : Навчальний посібник. - Х.: Белкар - книга, 2018.- 440 с.
3. Цивільний процес України: Навч. посіб. для студ. спец. закладів вищої освіти/І.О. Ізарова, Р.Ю. Ханік - Посполітак. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Київ: ВД "Дакор", 2019. - 274 с.
4. Цивільне процесуальне право України./Коссак В.М., Лемик Р.Я., Навроцька Ю.В., Сенік С.В. Підручник, Вид. Право2020. 752 с.
5. Цивільний процесуальний кодекс України. Науково- практичний коментар./ Б. Гулько, О. Кот. Вид. Дакор.2021.1028 с.
6. Цивільне процесуальне право України./ Ясинюк М.М. Підручник. 2021.Том 1.Вид. Алерта..303 с.
7. Цивільне процесуальне право України./ Ясинюк М.М. Підручник.2021. Том 2.Вид. Алерта.572 с.
8. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України / за ред.: М. М. Ясинка. - К.: Алерта, 2018. – 604 с.
9. Закон України про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції № 475/97 вр від 17 липня 1997р. / Електронний ресурс//<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/475/97> вр.
10. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. / Електронний ресурс//<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96вр>
11. Закон України про судоустрій і статус суддів № 1402 У111 від 2 червня 2016 року. / Електронний ресурс//<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/140219>.
12. Закон України " Про міжнародне приватне право" № 27091У від 23 червня 2005 р. / Електронний ресурс//<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270915/print>.
13. Цивільний процесуальний кодекс України № 16181У від 18 березня 2004 року зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної. Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492. /Електронний ресурс//<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/161815/print>.

Допоміжні джерела

14. Андропов І.В. Судові рішення в цивільному процесі України: дис...доктора юрид. наук:12.00.03/Одеса,2018.- С. 372.
15. Атаманчук І.В. Впровадження європейських стандартів у сферу процесуально- правового регулювання цивільного судочинства України. Правовий часопис Донецького

університету.2019.№1.С.109-116.

16. Голубева Н.Ю., Бут І.О. Особливості судового захисту цивільних прав в умовах воєнного стану/Проблеми здійснення та захисту цивільних прав в умовах воєнного стану :монографія/за ред. Є.О. Харитонова, О.І. Харитонової, К.Г. Некіт ; НУ «Одеська юридична академія» Одеса: Фенік,2023.С.336.

17. Ізарова І.О. Спрощене позовне провадження цивільного судочинства :новели українського законодавства. Проблеми законодавчого регулювання порядку розробки та прийняття нормативно – правових актів: тези доповідей та повідомлень учасників 1111 Міжнародної науково- практичної конференції(М. Київ, 2-3 листопада 2017 року/ заг. ред .І.Д. Шутака. Харків Право,2017.С.214-217.

18. Калашник О.М. Прогалини в цивільному процесуальному праві та їх усунення : автореф. дис... канд.юрид.наук;12.00.03/О.М. Калашник; МВС України, Харк. нац. ун-т внут. справ. Харків, 2016.20 с.

19.Колісник О.В. Прецедент тлумачення у практиці цивільного судочинства . Актуальні проблеми держави і права.2021.№ 92.С.36-43.

20.Теоретичні засади цивільного процесу Європейського Союзу: монографія/І.О.. Ізарова. Київ: В.Д. «Дакор», 2015.335 с.

21. Ясинок Д.М. Уніфікація процесуального законодавства у сфері правотворчості та її меж. Київський часопис права. 2022.№1.С.998-102.

22. Рекомендація №R(84)5 Комітету міністрів країн- членам відносно принципів цивільного судочинства, спрямованих на удосконалення судової системи: Міжнародний документ від 28.02.19984/ Електронний ресурс//http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_126.

12) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.